

Examenul de bacalaureat național 2020

Proba E. c)

Istorie

Teszt 1

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrásokat:

A. „A háborút követő években a sztálinizmus egy személyi kultusz felé fejlődött, amit egyre inkább Sztálin nagyzási hóbortja jelzett. A Szovjetunió számos városa, utcák, gyárak stb. viselték a nevét, a diktátor portréja mindenhol jelen volt és az őt ábrázoló óriási szobrok uralták a városokat.

[...] Az Elnökségben, Sztálin új emberekkel vette körül magát, akik személyesen kötődtek hozzá. [...] Ez a szerv, ahogy a Központi Bizottság plénuma sem tart rendszeres üléseket, mivel Sztálin kisajátította a fontos rendelkezések eldöntését, amelyeket egy kilenc tagot számláló Titkos bizottságban vagy szűk körű tanácskozások alkalmával hozott meg. [...] Ennél fogva, Sztálin egyedül fogad el határozatokat és a pártnak, hűségesnek és engedelmesnek kell lennie. 1952-ben, a XIX.-dik Kongresszus [...], a párt egységének védelme érdekében a tagok kötelezettségeit helyezi az első helyre, ami kizár bármilyen ellenkezést Sztálinnal szemben. A «szocializmus egy országban» véleményéhez hűen, [...] Sztálin a tervezést és az állam hatalmát magasztatja az egekig, mivel csak ezek képesek az ország fejlődését biztosítani. [...] Tehát, Sztálin szerint, a reformok kezdeményezése nem az állampolgárok tömegeire hárul, hanem az államra. [...]”

(F. G. Dreyfus, A. Jourcin, P. Thibault, P. Milza, *Istorie universală*)

B. „Románia azonosságtudatát akarta erősíteni Ceaușescu a szocialista «láger»-ben, elsősorban a Varsói szerződésben. [...] A szovjet mintától való eltérést, Nicolae Ceaușescu, Kínában és Észak-Koreában találta meg, amelyek a *szovjet modell* variánsai voltak és megfeleltek saját elképzeléseinek [...] a szocializmusról. A kínai és az észak-koreai modellek egy autoritér rendszeren alapultak, középpontjukban a legfelsőbb vezető kultuszával és az ideológia elsőbbségével. Ceaușescu is hasonlóan magas piedesztált szeretett volna, mint Mao vagy Kim Ir Szen. [...] Az 1971-ben megkezdett lépéseket folytatatták, fokozták és súlyosbították majdnem két évtized leforgása alatt. [...] A marxizmus-leninizmust a főtitkár beszédeivel helyettesítették, amelyek egyszerű válaszokat nyújtottak ismétlődő formulákban, úgy hogy a beszéd elején már sejthető volt a vége. Ceaușescu nem készített – mint Mao – az idézetekből könyvecskét, a beszédeinek «tanulmányozását» tette Romániában [...] az egész ideológiai, elméleti és gyakorlati tevékenységek alapjává. Szavainak idézése szokványossá vált a rendszer utolsó éveiben, bármilyen beszédnek vagy dolgozatnak tartalmaznia kellett egy főtitkártól származó «idézet»-et.”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

A forrásokból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg az **A** forrásban említett történelmi térséget. **2 pont**
2. Említsetek meg a **B** forrás alapján a „kínai modellre” vonatkozóan egy információt. **2 pont**
3. Nevezzetek meg az **A** és **B** források alapján egy-egy politikai vezetőt. **6 pont**
4. Írjátok a vizsgalapra annak a forrásnak megfelelő betűt, amely szerint a politikai vezető beszédeinek részleteit előadásokba és dolgozatokba foglalták bele. **3 pont**
5. Írjátok a vizsgalapra az **A** forrásból kiemelt két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, pontosítva mindkét információ szerepét (*oké*, illetve *okozat*). **7 pont**
6. Mutassátok be az európai demokrácia két jellemzőjét a XX. század második feléből. **6 pont**
7. Említsétek meg az európai totalitarizmus egy jellemzőjét, mást, mint amire a fenti források utalnak. **4 pont**

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvassátok el figyelmesen az alábbi forrást:

„A lengyel hűbéri függőség [...] elismerésével, Alexandru [cel Bun] biztonságba helyezte országát Luxemburgi Zsigmond próbálkozásaival szemben, aki Moldvát ismét magyar hűbéri függés alatt akarta látni, de különösen Chilia ellenőrzést óhajtott, amely a közép-európai útvonalak végpontja volt a Duna torkolatánál.

A két királyság közé szorulva – akik egymás vetélytársai is voltak, többek között Moldva ellenőrzéséért – Alexandru [cel Bun] egy kettős hűbéri függést – lengyel-magyar – fogadott el, amelyben elsőbbséget adott [...] a lengyel függőségnek.

A veszély, ami Moldvát fenyegette a szomszédos királyságok részéről, a lublói egyezményben (1412. március 15.) öltött testet, amit [...] Jagelló Ulászló és Luxemburgi Zsigmond kötöttek; a két király egyezsége értelmében, amennyiben Alexandru [cel Bun] elmulaszt hadaival részt venni a törökellenes hadjáratokban, Moldvát fel fogják osztani a két király között egy észak-nyugat – dél-kelet irányú átló mentén, ami Suceava-t és Cetatea Albă-t Lengyelországnak, Roman-t és Chilia-t Magyarországnak juttatja. Ez az első olyan eset, amikor a Kárpátok és a Dnyeszter közti román terület osztzkodás tárgyát képezte két nagyhatalom között. Megjegyzendő, hogy a lublói szerződés révén, Lengyelország Cetatea Albă-t, míg Magyarország Chilia-t biztosította, [...] a román térség két kikötőjét, amelyek a nagy kereskedelmi útvonalak végén voltak [...].

A vazallusi kötelezettségei keretében, Alexandru [cel Bun] katonai egységekkel segítette a lengyel erőket a teuton lovagok ellen vívott Grünwald-i (1410) csatában, ahol a teuton lovagrend nagy vereséget szenvedett [...].”

(F. Constantiniu, *O istorie sinceră a poporului român*)

A forrásokból kiindulva, válaszoljatok a következő követelményekre:

1. Nevezzétek meg a forrásban említett román uralkodót. **2 pont**
2. Említsetek meg a századot, amelyre a forrás utal. **2 pont**
3. Említsetek meg az adott forrás alapján a katonai konfliktust és ennek egy jellemzőjét. **6 pont**
4. Említsetek meg, az adott forrás alapján, két információt a nemzetközi kapcsolatokra vonatkozóan Moldva uralkodója és Lengyelország királya között. **6 pont**
5. Alkossatok a forrás alapján egy véleményt az 1412. évi szerződést illetően és támasszátok alá a fenti forrásból vett két információval. **10 pont**
6. Érveljetez meg megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint a középkori román térség államainak létrejötte a XIV. század katonai tevékenységeinek is köszönhető. (Pontozzák a megfelelő történelmi tény bemutatását, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használatát. **4 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Írjatok egy megközelítőleg két oldalas esszét a *modern román államról*, figyelembe véve a következőket:

- mutassatok be egy politikai tervezetet a modern román államra vonatkozóan, amelyet a XVIII. században dolgoztak ki;
- említsetek meg egy politikai tervezetet a XIX. század első feléből, amely hozzájárult a modern román állam létrejöttéhez;
- említsetek meg két eseményt, amely a XIX. század második felében zajlott le a modern román államra vonatkozóan, megemlítve ezen események egy-egy jellegzetes vonását;
- fogalmazzatok meg egy véleményt Nagy-Románia megvalósítását illetően és támasszátok ezt alá egy történelmi érveléssel.

Figyelem! Pontozódik a **megfelelő történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, az **ok-okozati összefüggések** kiemelése, a **történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint a **következtetéseket kifejező szavak** használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint a **terjedelmi követelményeknek** a betartása